

25. HẠNH CAO GIẢ, DANH TỰ CAO. NHÂN SỞ TRỌNG, PHI MẠO CAO. TÀI ĐẠI GIẢ, VỌNG TỰ ĐẠI. HÂN SỞ PHỤC, PHI NGÔN ĐẠI.

Người hạnh cao, danh tự cao

Mọi người trọng, không bề ngoài.

Người tài năng, tiếng tự cao

Được người phục, chẳng do khoe

25.1. Hạnh cao giả, danh tự cao. Nhân sở trọng, phi mạo cao
(Người hạnh cao, danh tự cao. Mọi người trọng, không bề ngoài)

Một người có đức hạnh thì danh tiếng của họ tự nhiên sẽ được truyền ra ngoài. Có cần họ phải ngồi trên xe đi tuyên truyền mà có được danh tiếng chẳng? Tuyệt đối không phải. Bởi vì luồng gió đức hạnh sẽ thổi ra ngoài. Cho nên Khổng Phu Tử trong “Luận Ngữ” có nói: “*Quân tử chi đức phong, tiểu nhân chi đức thảo, thảo thượng chi phong, tất yển*”.

Chữ “*tiểu nhân*” trong câu “*quân tử chi đức phong, tiểu nhân chi đức thảo*” là chỉ những người dân bình thường. Chữ “*yển*” trong câu “*thảo thượng chi phong, tất yển*”, là chỉ cây cỏ cúi rạp mình xuống, thể hiện rằng khi luồng gió đức hạnh thổi qua thì tất cả những người dân bình thường cũng đều nhận được sự giáo hóa, đều cũng học tập theo, noi theo. Đương nhiên quan trọng nhất là những người có đạo đức nhất định phải thật sự có học vấn, đạo đức thì tự nhiên sẽ đạt đến hiệu quả “*hữu xạ tự nhiên hương*”. Cho nên khi đó Khổng Phu Tử thuyết giảng, giáo dục của Thánh Hiền phát triển cũng rất nhanh chóng và có rất nhiều học giả của các nước đều đến học Khổng Phu Tử.

Quý vị thân mến! Phu Tử luôn luôn nghĩ đến những việc gì? Vậy còn chúng ta thường xuyên nghĩ đến việc gì? Bởi vì “**tướng do tâm sinh**”, trong lòng nghĩ gì thì nhất định sẽ thể hiện ra trong những việc đối nhân, xử thế hàng ngày. Khi chúng ta có thể hiểu được rằng, những điều Thánh nhân nghĩ khác xa với những điều mà chúng ta nghĩ, thì chúng ta sẽ biết phải làm sao để theo cho kịp, “*tung khứ viễn, dĩ tiệm tê*” (*dù còn xa, cũng dần kịp*).

Quý vị thân mến! Bình thường thì chúng ta nghĩ gì? Có phải nghĩ cô phiếu phải lên hay phải xuống không? Hay là đang lo nghĩ lần thi toán của con cái mình sẽ ra làm sao?

Khổng Phu Tử trong “Luận Ngữ” có nói rằng hàng ngày ông đều lo nghĩ đến bốn việc. Đó là: “*Đức chi bất tu, học chi bất giảng, văn nghĩa bất năng tĩ, bất thiện bất năng cải, thị ngô ưu dã*”.

- Việc thứ nhất: “**Đức chi bất tu**”

Khổng Phu Tử hàng ngày cũng đều vô cùng tích cực rèn luyện đức hạnh của mình. Ông rất lo sợ có ngày bị lãng phí không làm gì, cho nên không thể không tu nhân tích đức.

- Việc thứ hai: “**Học chi bất giảng**”

Đó là có những đạo lý mình lĩnh hội được thì nhất định phải đem nó ra giảng giải để cho càng có nhiều người được lợi ích, để cho càng có nhiều người có thêm trí tuệ.

- Việc thứ ba: “**Văn nghĩa bất năng tĩ**”

Đó là chỉ cần biết được là việc chính nghĩa, thì nhất định phải làm mà không được chệnh mảng.

- Việc thứ tư: “**Bất thiện bất năng cải**”

Luôn luôn suy xét xem mình còn những khuyết điểm nào thì phải mau chóng sửa chữa, không được lười biếng.

Bởi Khổng Phu Tử có những ý nghĩ như vậy, cho nên đức hạnh của ông, sự cống hiến đối với đại chúng của ông tự nhiên càng ngày càng nhiều hơn, tự nhiên dành được sự tôn trọng, sự kính yêu của tất cả những người dân thường đối với ông. Cho nên mới nói: *“Hạnh cao giả, danh tự cao; nhân sở trọng, phi mạo cao”* (Người hạnh cao, danh tự cao. Mọi người trọng, không bề ngoài), người có đạo đức thì tự nhiên có danh tiếng, mọi người đều kính trọng, chứ không phải do dung mạo đẹp. Tuyệt đối không phải là do ông đẹp lão, tuyệt đối không phải do dung mạo. Dung mạo cũng không thể làm cho lòng người khác có sự kính phục. Điều đó là không thể.

25.2. Tài đại giả, vọng tự đại. Nhân sở phục, phi ngôn đại
(*Người tài năng, tiếng tự cao. Được người phục, chẳng do khoe*)

Một người chân thật có tài thì danh vọng của họ tự nhiên sẽ được truyền ra bên ngoài. *“Nhân sở phục, phi ngôn đại”*

(Được người phục, chẳng do khoe), cái tài của một người tuyệt đối không phải tự mình khoe khoang, tự mình tâng bốc, mà phải thật sự có tài thì trong lòng người khác mới khâm phục. Hơn nữa, chữ “tài” tuyệt đối phải được xây dựng trên một nền tảng. Đó là nền tảng đức hạnh. Cho nên về thứ nhất của câu đó nói đến “*hạnh cao giả*” (người hạnh cao), nhất định phải có đức hạnh. Bởi vì họ có đức hạnh, cho nên tài hoa, sở học của họ cũng xuất phát từ một mục đích là có thể làm lợi ích cho gia đình, cho xã hội. Cho nên những tài hoa của họ nhất định làm cho người khác phải kính phục, làm cho người khác được ích lợi. Mọi người sẽ kính phục đối với họ. Tuyệt đối họ không phải có cái tài hoa rồi thì chỉ vì lợi ích của một mình mình. Như vậy thì người có tài cũng sẽ không được người khác tôn trọng.

Chúng ta thường thấy có rất nhiều người có tài thì trong lòng chúng ta đều cảm thấy rất ngưỡng mộ. Bọn trẻ có thể cũng sẽ nói như vậy: “*Sao mà giỏi quá vậy! Sao chữ này viết đẹp quá vậy! Sao hát hay đến vậy!*”. Kết quả để viết được chữ đẹp thì nguyên nhân ở đâu? Cho nên chúng ta phải tiến

thêm một bước để hướng dẫn bọn trẻ, không nên chỉ ngưỡng mộ người khác không thôi, mà còn phải xem xem đằng sau sự tài giỏi này cũng không phải dễ dàng mà có được. Cho nên “*Nhược yếu công phu thâm, thiết chử ma thành tú hoa châm*” (có công mài sắt có ngày nên kim), tài năng không phải từ trên trời rơi xuống. Chúng ta phải để cho bọn trẻ xây dựng thái độ đúng đắn như vậy. Tuyệt đối phải kiên nhẫn thì mới thành công.

Cho nên khi nhìn thấy cô giáo Dương Thục Phần viết thư pháp về “Đệ Tử Quy” rất đẹp, xem xong tôi cảm thấy rất là đẹp, rất ngưỡng mộ cô. Cô đã viết trong bốn mươi một (41) năm rồi, từ lúc mới năm (5) tuổi cô đã bắt đầu viết thư pháp. Cô nói, ngày xưa cô luyện viết thư pháp, một ngày luyện viết một tập giấy, phải một tập giấy, cũng từng chút, từng chút một như vậy mà luyện thành. Cho nên bây giờ cô cầm bút lên thì có thể tùy ý viết mà không bị vượt ra ngoài quy tắc. Cho nên cô chân thật là phải chăm chỉ, phải bỏ công sức ra. Thêm vào nữa là phải kiên nhẫn, có tấm lòng phục vụ vì người khác thì tài năng của cô mới không ngừng tiến bộ, không ngừng có

sự đột phá. Bởi vậy hiện nay cô viết rất nhiều bảng chữ mẫu, sau đó in thành sách và đưa lên mạng internet, bên dưới có ghi “*Hoan nghênh sao chép, công đức vô lượng*”. Mong rằng mình cũng có một gia đình tốt như vậy. Bởi vì cha cô là một nhà thư pháp. Năm hai mươi bảy (27) tuổi cha cô mới bắt đầu học thư pháp. Cho nên, cha cô là tấm gương tốt cho cô, chỉ cần hiếu học thì không sợ đã bị muộn.

Quý vị thân mến! Sau khi nghe xong các vị có muốn đem thư pháp ra luyện tập không? Người cha có tấm gương như vậy, có một gia đình tốt như vậy cho nên tài năng của cô mới có sự thành tựu. Cho nên chúng ta học được của xã hội thì cũng phải dùng cho xã hội, tuyệt đối không được lãng phí. Đó là: “*Tài đại giả, vọng tự đại, nhân sở phục, phi ngôn đại*” (Người tài năng, tiếng tự cao. Được người phục, chẳng do khoe).

Người giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Nơi giảng: Đài Nam Đài Loan

Thời gian giảng: Năm 2005

Dịch giả: Tống Như Cường